

УДК 336.1.07:352

DOI 10.33251/2707-8620-2020-2-91-98

ПЕТРЕНКО Лариса Михайлівна,
асистент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Центральноукраїнський національний
технічний університет
ORCID: 0000-0001-9075-3011

СПРОМОЖНІСТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ФІНАНСОВО ЗАБЕЗПЕЧИТИ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНУ

У статті розглянуто питання спроможності територіальні громади фінансового забезпечення інвестиційного розвитку регіону в умовах децентралізації та фінансової свободи. Визначено важливість інвестиційного іміджу території для залучення фінансових ресурсів на засадах інвестування. Визначено найсучасніші джерела фінансового забезпечення інвестицій на рівні територіальних громад, можливості їх залучення для розвитку регіону. Зроблений висновок, що в цілому існує багато можливостей для територіальних громад залучити все більше інвестиційних коштів для розвитку регіону, але для цього треба створити умови щодо налагодження співпраці між підприємцями та інвесторами, шляхом формування інвестиційного паспорту, використання буклетів, брендингу та бренд-буку території. Представлені нові способи залучення інвестицій на основі крауд-технологій.

Ключові слова: фінансове забезпечення, об'єднана територіальна громада, інвестиції, державно-приватне партнерство, державний фонд регіонального розвитку, краутсорсинг, краудфандинг, краудінвестинг, краундлендінг.

Постановка проблеми. В сучасних умовах реформування велику роль в розвитку регіонів відіграє децентралізація місцевого самоврядування, а саме передача повноважень і відповідальності у фінансовій та бюджетній сферах.

Фінансовий аспект являється найважливішим, так як від нього головним чином залежить успішність функціонування об'єднаних територіальних громад та держави в цілому. Однак проблема ефективного виконання територіальною громадою своїх повноважень тісно пов'язана з наповненням свого бюджету. Саме це підвищило зацікавленість органів місцевого самоврядування у збільшенні надходжень до місцевих бюджетів, пошуку резервів їх наповнення, покращення ефективності адміністрування податків і зборів, тобто формування фінансових ресурсів для фінансування нагальних соціальних потреб та реалізації програм територіального розвитку громади.

Однак варто зазначити, що з моменту початку проведення реформи децентралізації, відбувся значний прогрес, в напрямку фінансового забезпечення територіальних громад та все ж більшості адміністративно-територіальним одиницям не вистачає фінансових ресурсів, що пов'язано низьким рівнем наповнення місцевого бюджету, значними витратами на утримання комунальних підприємств, неефективним розподілом фінансових ресурсів та інше. Все це спонукає до пошуку альтернативних джерел фінансування, а саме залучення інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування фінансових ресурсів шляхом залучення інвестицій в умовах здійснення реформи децентралізації досліджено в працях вітчизняних та зарубіжних науковців, а саме: А. Руснака, Л. Алещенко, [1] Т. Гургула [2], П. Жук, З. Сірик [3], Т. Овчаренко [4], С. Воскобійник [5], Л. Сухарська [6].

Слід зазначити, що процес залучення фінансових ресурсів до бюджету територіальної громади є складним процесом та включає роботу держави на всіх її рівнях та міжнародних організацій. Тому пошук альтернативних джерел фінансового забезпечення є першочерговим для розвитку територіальної громади.

Актуальність – визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Малодослідженими залишаються питання використання крауд-технологій та залучення коштів державно-приватного партнерства як джерела фінансування інвестиційного розвитку регіону територіальною громадою.

Мета та завдання статті. Метою публікації є визначення перспектив спроможності територіальних громад залучати фінансові ресурси для забезпечення свого розвитку шляхом залучення інвестиційного ресурсу. Для цього необхідно вивчити закономірності залучення інвестицій в територіальну громаду, особливості залучення сучасних фінансових джерел в інвестиційний розвиток регіону та визначити найактуальніші фінансові джерела.

Виклад основного матеріалу. В Україні з 2014 р. відбувається реформа адміністративно-територіального устрою, яка спрямована на створення сучасної системи місцевого самоврядування в Україні на основі Європейської хартії, яка передбачає створення спроможних громад з можливостями самозабезпечення та саморозвитку, тобто можливість громад за рахунок власних фінансових ресурсів вирішувати питання місцевого значення. Згідно законодавства об'єднані територіальні громади наділені важливими повноваженнями, а саме планування розвитку громади та формування бюджету, вирішення питань економічного розвитку, залучення інвестицій, розвиток підприємництва, управління земельними ресурсами, надання дозволів на будівництво, розвиток місцевої інфраструктури, надання житлово-комунальних послуг, утримання вулиць та доріг на території громади, організація пасажирських перевезень та громадська безпека, пожежна охорона.

Сучасний стан фінансів місцевого самоврядування потребує подальшого удосконалення, відповідно до положень Європейської хартії місцевого самоврядування, якою визначено основні засади фінансового забезпечення територій [7]. Запровадження цих засад сприятиме подальшого розвитку фінансової системи країни та дієвої взаємодії державного управління і місцевого самоврядування, а саме: посилення політики фінансової децентралізації територій, удосконалення системи міжбюджетного регулювання, що одночасно потребує оптимізації системи органів державного та територіального управління, врахування принципу субсидіарності бюджетної системи, підвищення дієвості стимулюючої функції місцевих бюджетів.

Розвиток територіальних громад тісно пов'язаний з їх фінансовим та матеріальним забезпеченням, що визначено Конституцією України - матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме й нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад [8].

Реформа адміністративно-територіального устрою розширила повноваження та спроможність територіальної громади до залучення та розподілу фінансових ресурсів. Так, Л. Сухарська в своїх працях визначила, що під «фінансовою спроможністю територіальних громад» розуміється здатність територіальних громад залучати, акумулювати і ефективно використовувати фінансові ресурси з різних джерел задля вирішення актуальних питань місцевого значення. В цьому аспекті особливої важливості набуває спроможність територіальної громади до залучення інвестицій, яке проявляється в формуванні привабливого іміджу території для залучення інвестора, налагодження співпраці між підприємцями та інвесторами, створення сприятливих умов для залучення інвестицій та ефективних каналів для поширення інформації про інвестиційний потенціал певної території [6].

Залучення фінансових ресурсів в вигляді інвестицій в об'єднану територіальну громаду необхідне, для ефективної діяльності громади, а саме для економічного та соціально-культурного розвитку територій, впровадження інновацій, які замінять застарілі та малопродуктивні виробництва, продукція яких не є конкурентоздатною.

Основою формування іміджу території для залучення інвестора є створення її привабливості для інвесторів, характерними і об'єктивними рисами якої повинні бути: інвестиційний потенціал території та інфраструктура. Що стосується суб'єктивних рис, то тут слід виділити такі, як соціально-економічний розвиток регіону, інвестиційні ризики, участь у соціальних акціях ділової еліти, інтелектуальний та науковий потенціал, і благодійну допомогу. Сукупність інвестиційної привабливості та інвестиційного іміджу відображає кількісну та якісну оцінку регіону.

Формування інвестиційного іміджу територіальної громади сприяє залученню інвестицій для інноваційного розвитку економіки регіону [5]. Однак, незважаючи на актуальність формування інвестиційного іміджу території для органів державної влади та представників бізнесу, контрагентів, громадськості, існують суперечності між органами різних рівнів управлінських структур у вирішенні правових, соціально-економічних та інформаційно-комунікативних питань. Вони, в свою чергу, часто виступають як перешкода для формування позитивного інвестиційного іміджу території і створення конкурентних переваг у боротьбі за інвестиції, трудові ресурси і сфери впливу.

Налагодження співпраці між підприємцями та інвесторами є дуже актуальним в умовах залучення інвестицій в розвиток регіону. Для ефективності цієї співпраці розроблено Рекомендації Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо стандартів залучення та супроводу інвесторів на місцевому та регіональному рівні, які допомагають вигідно підготувати інвестиційні пропозиції, здійснити просування інвестиційного потенціалу територіальної громади, здійснювати ефективну діяльність з пошуку, залучення та супроводу інвестора.

Згідно даних рекомендацій актуальним є просування інвестиційного потенціалу територіальної громади, яке відбувається шляхом поширення інформації про інвестиційний потенціал території через створення веб-порталу, формування інвестиційного паспорту, використання буклетів, мультимедійних презентацій територіальних громад, популярним є використання брендингу та бренд-буку.

Також для знайомства підприємців та інвесторів, як певної території, так і держави в цілому, доцільно створювати інвестиційні бізнес портали, де кожний учасник мав би змогу ознайомитися з бізнес ідеями, інвесторами, бізнесменами, з новими бізнес-партнерами, постачальниками, дистриб'юторами. Метою створення бізнес порталів є поліпшення інвестиційних взаємин між інвесторами і ініціаторами проектів, незалежно від територіальних або інших обмежень. Так, наприклад, існують міжнародні інтернет портали, які формують базу даних для пошуку міжнародних цільових інвесторів, а саме «Edgar», «Bloomberg», «Factiva» («DowJones») та інші [9].

Ефективним є проведення інвестиційних тренінгів, конференцій і форумів для підприємців та інвесторів, а також проведення зустрічей та налагодження співпраці між інвесторами зі схожими інтересами та мотивацією.

Основоположними в спроможності територіальних громад фінансового забезпечити інвестиційний розвиток регіону являється створення сприятливих умов для залучення інвестицій. Створення умов, які б сприяли притоку інвестицій в пріоритетних галузях регулюються на рівні держави законодавчо [10].

Фінансове забезпечення інвестиційного розвитку територіальні громади можуть здійснювати шляхом залучення коштів громадян, недержавних підприємств, господарських асоціацій, спілок і товариств, а також громадських та релігійних організацій, інших юридичних осіб, заснованих на колективній власності; кошти місцевих бюджетів, позичкові кошти, а також за власні та позичкові кошти комунальних підприємств й установ; державних

цільових коштів для реалізації інвестиційних проєктів; коштів іноземних держав, агенцій, юридичних осіб та громадян іноземних держав; коштів юридичних осіб та громадян України, юридичних осіб та громадянами іноземних держав [4].

Спроможність територіальних громад фінансово забезпечити інвестиційний розвиток регіону відбувається шляхом реалізації проєктів розвитку як за кошт державного, так і місцевого бюджетів. Повинен бути прозорий перелік проєктів розвитку інфраструктури об'єднаної територіальної громади, який повинен обов'язково відповідати плану соціально-економічного розвитку територіальної громади. Інвестиційні проєкти, які подаються на фінансування за кошт ДФРР, повинні відповідати пріоритетам, визначеним у Державній стратегії регіонального розвитку, стратегіях розвитку регіонів і планам заходів з їх реалізації.

Ключовим інструментом реалізації інвестиційних програм і проєктів місцевого розвитку на сьогодні є ДФРР, який виділяє кошти на відповідні проєкти на основі схваленої формули та на конкретних засадах. ДФРР має онлайн-платформу, яка забезпечує доступ до інформації стосовно всіх проєктів, які фінансуються з фонду.

Порядок надання та розподілу коштів ДФРР регулюється постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання державного фонду регіонального розвитку» [11], відповідно до якого інвестиційні програми і проєкти повинні відповідати певним умовам.

Одним з позитивних аспектів для територіальних громад є те, що їм дозволено розміщення вільних залишків бюджетних коштів на депозитних рахунках [12]. Тому, перед територіальними громадами постає відповідальність та перш ніж приймати рішення про розміщення вільних залишків бюджетних коштів, слід ретельно проаналізувати помісячне виконання свого бюджету по доходах і видатках та визначити, наскільки збалансованим він є, а також зважити ризики провалу по доходній частині та необхідність здійснення певних видатків.

Крім права розміщувати кошти та заробляти на процентах, місцеві органи влади мають право здійснювати місцеві запозичення до бюджетів - як на місцевому рівні, так і вище, навіть шляхом отримання кредитів (позик) від міжнародних фінансових організацій. Запозичення здійснюються до бюджету розвитку і кошти спрямовуються на реалізацію інвестиційних програм (проєктів), метою яких є розвиток комунальної інфраструктури, впровадження ресурсозберігаючих технологій, створення, приріст чи оновлення стратегічних об'єктів довготривалого користування або об'єктів, які забезпечують виконання завдань міських рад, спрямованих на задоволення інтересів населення їх громад [13]. Залучення різних джерел фінансування є одним з основних питань, яке постає перед об'єднаною територіальною громадою для втілення ідей розвитку.

У контексті спроможності територіальних громад фінансово забезпечити інвестиційний розвиток доцільно розглядати їх можливості, які можуть бути мобілізованими для формування потоку інвестицій у створення та розвиток насамперед підприємств й інфраструктурних об'єктів комунальної власності (власності громади), а також підприємств інших форм власності, які здійснюватимуть виконання робіт і надання послуг на засадах публічно-приватного партнерства, забезпечуючи реалізацію повноважень і завдань територіальних громад як адміністративно-територіальних утворень у сфері комунального господарства, освіти, охорони здоров'я, культури, соціального захисту, екологічної безпеки тощо [3].

Державно-приватне партнерство має перспективу стати одним із ключових механізмів реалізації місцевих інвестиційних програм і проєктів, тому що, для реалізації масштабних інвестиційних проєктів потрібні значні інвестиційні ресурси, потужним джерелом яких може стати приватний бізнес. Водночас, в умовах тісної співпраці бізнесу та держави знизяться ризики приватних інвестицій, підвищиться надійність інвестиційних проєктів для кредитних організацій.

Одним з сучасних способів залучення коштів на засадах інвестування є крауд-технології - краудсорсинг, краудфандинг, краудінвестинг, краудлендинг. Будь яка крауд-

технологія передбачає об'єднання навколо певної ідеї, реалізація якої відбувається шляхом збору добровільних пожертвувань з впровадженням відповідної платформи.

Сучасний розвиток ринкових відносин дозволяє розвивати форму колективного інвестування у вигляді краудфандінга до моделі колективного інвестування – краудінвестінга [14].

Вид крауд-технологій, який пов'язує з краудфандінгом – краудінвестінг – інвестування коштів і отримання максимального вигоди від вкладення в реалізацію проекту – об'єкта краудінвестування. Складова частина краудінвестінга характеризується тим, що інвестор отримує фінансову винагороду за вкладення коштів в проект. В сучасний час розвитку та використання інтернет-ресурсів, процес краудінвестування відбувається тільки з використанням світової мережі, при цьому фінансування здійснюється невеликими внесками широкого кола учасників. Тим самим відбувається втілення інновацій, розвиток бізнесу.

Перевагами іншої форми крауд-технологій – краудлендінгу являється швидкість, оперативність та комфорт отримання фінансових ресурсів при наявності зацікавленості з боку інвесторів, доступ широкого спектру галузей до можливості отримання фінансування, простий механізм документального оформлення умов угоди.

Всі крауд-технології побудовані і можуть бути реалізовані за допомогою громади, так як приставка «крауд» означає громада. Крауд-технології припускають інвестування коштів різними способами в унікальні творчі ідеї, на рівні територіальної громади, це частіше за все досягнення соціального ефекту. Сучасні способи фінансування інноваційних проектів припускають залучення широких мас за допомогою інтернет – майданчиків для того, щоб створити унікальний продукт.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Викладене вище дає підстави визначити, що спроможність територіальних громад фінансово забезпечити інвестиційний розвиток досить висока з точки зору можливостей. Але для цього територіальній громаді необхідно поліпшувати свій інвестиційний імідж, мати каталог інвестиційних проектів громади, цілеспрямованість та стратегічність в плануванні інвестиційного розвитку регіону.

Насамкінець, зазначимо, що для підвищення спроможності територіальних громад, доцільно розглянути ще фінансове забезпечення інвестиційного розвитку регіону на основі залучення коштів громадського бюджету, міжмуніципального співробітництва, корпоратизації комунальних підприємств, грантового фінансування.

Список використаних джерел

1. Руснак А., Алещенко Л. Перспективи формування фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад. *Агросвіт*. 2018. № 6. С. 22–27. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/6_2018/5.pdf. (дата звернення: 16.02.2020).
2. Гургула Т. Фінансове забезпечення спроможності територіальних громад: проблеми та шляхи їх вирішення. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Сер. Економіка. 2017. Вип. 1 (7). С. 132–136.
3. Жук П., Сірик З. Інвестиційний потенціал територіальних громад: суть поняття та питання управління. *Регіональна економіка*. 2017. № 2. С. 16–22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/regek_2017_2_5 (дата звернення: 16.02.2020).
4. Овчаренко Т., Корнієнко А., Шубіна О., Семенець Г. Поворозник В. Моделювання ефективної фінансової діяльності органів місцевого самоврядування ОТГ в умовах децентралізації. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/563/UA-UNDP-financial-operations-for-local-gov-ATC-1.pdf> (дата звернення: 16.02.2020).
5. Воскобійник С. Політика органів місцевого самоврядування щодо залучення інвестицій. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. Серія: Управління. 2012. Вип. 1. С. 399–405.
6. Сухарська Л. Організація фінансового забезпечення розвитку територіальних громад: дис. ...канд. екон. наук.: 25.00.04. Київ, 2019. 235 с.

7. Європейська хартія місцевого самоврядування. Рада Європи; Міжнар. док. від 15 жовт. 1985 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036. (дата звернення: 16.02.2020).
8. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>. (дата звернення: 16.02.2020).
9. Рекомендації Міністерства економічного розвитку і торгівлі України щодо стандартів залучення та супроводу інвесторів на місцевому та регіональному рівні м. Київ, 2019 рік. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/489/Methodology_on_investors_support_on_regional_and_local_levels__1_.pdf. (дата звернення: 16.02.2020).
10. Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць: Закон України від 6 вересня 2012 року № 5205-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5205-17> (дата звернення: 16.02.2020).
11. Деякі питання державного фонду регіонального розвитку: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 р. № 196 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-%D0%BF>. (дата звернення: 16.02.2020).
12. Бюджетний кодекс України: Закон, Кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. (дата звернення: 16.02.2020).
13. Косаревич Н. Фінансове забезпечення територіальних громад у системі міжбюджетних відносин: (на прикл. Івано-Франків. обл.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.08 Київ, 2012. 19 с.
14. Чуланова О. Современные крауд-технологии: краудсорсинг, краудфандинг, краудинвестинг, краудлендинг. *Материалы Афанасьевских чтений*, 2017. С. 64–77. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-kraud-tehnologii-kraudsorsing-kraudfanding-kraudinvesting-kraudlending/viewer> (дата звернення: 16.02.2020).

References

1. Rusnak, A., Alyeshhenko, L. (2018). Perspektyvy formuvannya finansovy`x resursiv ob'ednany`x tery`torial`ny`x gromad [*Prospects of formation of financial resources of the joint territorial communities*]. *Agrosvit*. 6. 22-27. [in Ukrainian].
2. Gurgula, T. (2017). Finansove zabezpechennya spromozhnosti tery`torial`ny`x gromad: problemy` ta shlyaxy` yix vy`rishennya [*Financial security of ability of territorial bulks: problems and ways of their decision*]. *Naukovy`j visny`k Mukachivs`kogo derzhavnogo universy`tetu*. Ser. Ekonomika. 1 (7). 132-136. [in Ukrainian].
3. Zhuk, P., Siry`k, Z. (2017). Investy`cijny`j potencial tery`torial`ny`x gromad: sut`ponyattya ta py`tannya upravlinnya [*Investment potential of territorial bulks: the essence of a concept and questions of management*]. *Regional`na ekonomika*. 2. 16-22. [in Ukrainian].
4. Ovcharenko, T., Korniyenko, A., Shubina, O., Semenez`, G. Povorozny`k, V. Modelyuvannya efekty`vnoyi finansovoyi diyal`nosti organiv misceвого samovryaduvannya OTG v umovax decentralizaciyi [*Modeling of effective financial activity of local governments of OTG in the conditions of decentralization*]. Retrieved from: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/563/UA-UNDP-financial-operations-for-local-gov-ATC-1.pdf> [in Ukrainian].
5. Voskobijny`k, S. (2012). Polity`ka organiv misceвого samovryaduvannya shhodo zaluchennya investy`cij [*The policy of local governments on the attraction of investments*]. *Naukovy`j visny`k Akademiyi muncy`pal`nogo upravlinnya*. Seriya: Upravlinnya. 1. 399-405. [in Ukrainian].
6. Suxars`ka, L. (2019). Organization of financial security of the development of territorial communities. PhD dissertation, Local government. Public administration Kyiv. [in Ukrainian].
7. European Charter of local government (1985). Rada Europe. Retrieved from: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_036. [in Ukrainian].

8. Konstytuciya Ukrayiny: Zakon Ukrayiny vid 28.06.1996 roku [*The law of Ukraine the Constitution of Ukraine*]. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua>. [in Ukrainian].
9. Rekomendaciyi Ministerstva ekonomichnogo rozvytku i torgivli Ukrayiny shhodo standartiv zaluchennya ta suprovodu investoriv na miscevomu ta regional'nomu rivni [*The recommendations of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine concerning standards of attraction and escort of investors at the local and regional level*]. Retrieved from: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/489/Methodology_on_investors_support_on_regional_and_local_levels__1_.pdf. [in Ukrainian].
10. Pro sty'mulyuvannya investy'cijnoyi diyal'nosti u priorytetny'x galuzyax ekonomiky z metoyu stvorennya novy'x robochy'x miscz: Zakon Ukrayiny vid 06.09.2012 roku [*The law of Ukraine on the stimulation of investment activities in priority branches of the economy for the purpose of creation of new jobs*]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5205-17> [in Ukrainian].
11. Deyaki py'tannya derzhavnogo fondu regional'nogo rozvytku: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 18.03.2015 [*Resolution of the Cabinet of Ukraine some questions of the public foundation of regional development*]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-%D0%BF>. [in Ukrainian].
12. Biudzhetnyj kodeks Ukrainy [*Budgetary code of Ukraine*]. (2010). [rada.gov.ua](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> [in Ukrainian].
13. Kosarevy'ch, N. (2012). Finansove zabezpechennya terytorial'ny'x gromad u sy'stemi mizhbyudzhethny'x vidnosy'n : (na pry'kl. Ivano-Frankiv. obl.) [*Financial security of territorial communities in the system of the interbudgetary relations: (on the example of the Ivano-Frankivsk Region)*]. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv. [in Ukrainian].
14. Chulanova, O. (2017). Sovremennye kraud-tehnologii: kraudsorsing, kraudfanding, kraudinvesting, kraudlending [*Modern crowd technologies: crowdsourcing, crowdfunding, crowd investing, crowdlending.*]. *Materialy Afanas'evskikh chtenij*, 64-77. Retrieved from: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennye-kraud-tehnologii-kraudsorsing-kraudfanding-kraudinvesting-kraudlending/viewer>. [in Russian].

PETRENKO Larysa, assistant to the department of finance, banking, and insurance, Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

THE ABILITY OF TERRITORIAL COMMUNITIES TO FINANCIALLY PROVIDE INVESTMENT DEVELOPMENT OF THE REGION

Abstract. Objective. *The ability of the territorial community to financially ensure the investment development of the region by attracting, accumulating, and effectively using financial resources from various sources to solve topical issues of local importance in order to achieve economic or social impact is considered. To do this, it is necessary to form the image of the territory to attract an investor using the positive investment potential of the territory and infrastructure.*

Methods. *The development of territorial communities is closely connected with their financial and material support, which is defined by the Constitution of Ukraine.*

The financial capacity of territorial communities means the ability of territorial communities to attract, accumulate, and effectively use financial resources from various sources to address pressing issues of local importance. In this aspect, the ability of the local community to attract investment is especially important, which is manifested in the formation of an attractive image of the territory to attract investors, cooperation between entrepreneurs and investors, creating favorable conditions for investment and effective channels for disseminating information about the investment potential.

Results. Territorial communities can provide financial support for investment development by attracting funds from citizens, non-state enterprises, economic associations, unions, and societies, as well as public and religious organizations, other legal entities based on collective property; local budget funds, borrowed funds, as well as for own and borrowed funds of utilities and institutions; State, earmarked funds for investment projects; funds of foreign states, agencies, legal persons and citizens of foreign states; funds of legal entities and citizens of Ukraine, legal entities and citizens of foreign countries.

It is determined that in the context of the ability of territorial communities to financially provide for investment development, it is advisable to consider their opportunities, which can be mobilized to form the flow of investment in the creation and development of, first of all, enterprises and infrastructure objects of communal property (community property), as well as enterprises of other forms of ownership, performing works and providing services on the basis of public-private partnership, ensuring the implementation of the powers and tasks of territorial communities as administrative-territorial entities in the field of public utilities, education, health, culture, social protection, environmental safety and the like.

Scientific novelty. Thus, the sources of financing by the territorial community of investment development of the region on the basis of crowd technology and public-private partnership are offered.

One of the opportunities for such fundraising is the use of crowdsourcing, crowdfunding, crowd investing, crowdlending, depending on the expected end result.

Practical significance. There are presented new ways to attract investments based on crowd technologies, which involve investing in various ways in unique creative ideas at the level of the territorial community, most often achieving the social effect. Modern methods of financing innovative projects involve attracting the masses using Internet sites in order to create a unique product.

Key words: financial support, unified territorial community, investment, public-private partnership, state fund for regional development, crowdsourcing, crowdfunding, crowd investing, crowdlending.

Одержано редакцією: 25.03. 2020 р.
Прийнято до публікації: 03.04.2020 р.